

[buiten de] BOOT

DONATEURSKRANT van de stichting LANDELIJK ONGEDOCUMENTEERDEN STEUNPUNT (LOS)

NUMMER 6 • JUNI 2011

Advocaat Pim Fischer gaat niet uit van papieren werkelijkheid

“Een kind haal je eerst uit het water voor je om legitimatie vraagt”

In het land van mensen zonder verblijfsvergunning is hij een held: advocaat Pim Fischer (±53) uit Haarlem. Hij krijgt voor elkaar waar anderen al jaren van dromen: dat mensen zonder verblijfsvergunning toegang krijgen tot voorzieningen waar ze tot dan toe van buitengesloten werden.

Door Margreet Jenezon

Dankzij de juridische strijd van advocatenkantoor Fischer krijgen kinderen met ouders zonder verblijfsvergunning bijstand voor eten en huur (2005). Mogen kinderen met hun ouders niet zomaar op straat gezet worden zonder toegang tot voorzieningen (2010/2011) en kreeg een dakloze, ernstig zieke Palestijn zonder verblijfsvergunning (al ruim twintig jaar in Nederland en ongewenst verklaard) bijstand (2011), in afwachting van een definitieve uitspraak van de rechtbank. Die komt in juli.

Sinds de Koppelingswet die het in '98 vrijwel onmogelijk maakte om zonder verblijfsvergunning nog bijstand of toegang tot andere voorzieningen te krijgen, leek het een hopeloze zaak via de rechter rechten voor deze groep op te eisen. Maar Fischer lijkt verrassend genoeg stapje voor stapje de Koppelingswet onderuit te halen met internationale verdragen en Europees recht in de hand. Het is niet zo 'mooi en hoog verheven' als het misschien lijkt dat Fischer zich hiermee is gaan bezighouden, zegt hij zelf. Het begon met een Afrikaanse klant, een Ghanees uit de Bijlmer zonder papieren, die zich met zijn gezin al jarenlang had weten te redden maar in de problemen was gekomen. "Zijn water was afgesloten en zijn jongste kind had al 32 dagen diaree. Ik zei: 'ik weet niet of ik iets voor je kan doen, want al 270 collega's zijn me voorgedaan'", hiermee doelend op vergeefse pogingen gaten in de Koppelingswet te schieten. "Maar die man was zeer volhardend." Vandaar dat Fischer naar de gemeente toe stapte, en met succes: het water werd aangesloten en de gemeente betaalde.

Rondje rechtbanken

Dat was in 2003. "Destijds had ik schrikbarend weinig kennis. Ik ben toen heel actief heel veel gaan leren. Op het gebied van internationaal recht. Want met Nederlands recht kom je er niet."

Het is opvallend dat juist hij, met een achtergrond van arbeidsrecht, deze resultaten behaalt. Advocaten asiel- en vreemdelingenrecht zijn vaak niet bezig met de Wet Werk en Bijstand of de Wet maatschappelijke onder-

steuning (Wmo). Fischer vertelt over zijn aanpak: "Je moet niet over vreemdelingrechtelijke zaken praten, want dat is een papieren werkelijkheid. Je moet concreet uitleggen: Dit is het probleem. Kunt u helpen? Dit kind heeft geen eten. Zijn moeder kan niet voor hem zorgen als ze gedwongen is in de prostitutie te werken. Het kind is kwetsbaar, kan niet voor zichzelf zorgen. Mensen begrijpen meteen dat dat niet kan en niet deugt."

Alhoewel er dan nog wel een 'rondje rechtbanken' voor nodig is, voordat het geregeld is. En dan nog krijgen mensen vaak 'nee' te horen als ze de overheid om hulp vragen. Zo wordt nog steeds regelmatig aan 'legale' kinderen een uitkering geweigerd. "Keer op keer stap je dan naar de rechter en die rechtszaken win je ook uiteindelijk."

Nummertje?

"Als je bij een gemeentebalie komt en je zegt: 'ik heb een probleem', vraagt de ambtenaar: 'Wat is uw nummer?' In Nederland wordt gedacht in wetten. Dit kan niet want er staat in de wet dat het niet kan. De gedachte dat het om mensen gaat is zo'n moeilijke stap, die wordt in Nederland niet genomen. Een kind in het water (dat bijna verdrinkt, mij) haal je eerst uit het water, dan pas vraag je om papieren. Maar zo gaat het niet in Nederland. Hier wordt eerst om je legitimatie gevraagd."

"Er moet een omslag komen, een andere manier van kijken. Dat lukt niet in een keer, gezien het huidige politieke klimaat. Dat moet stapje voor stapje. Nu beginnen we met absurde voorbeelden. Maar straks komt het zo ver dat we zeggen: 'het is idioot om mensen uit te sluiten'. Want deze mensen hebben een gigantisch probleem. Die moet je helpen. Dat is wat we beschaving noemen." ●

Voor meer informatie over de rechtszaken: www.fischeradvocaten.nl

FISCHER WON EIND MEI WEER EEN ZAAK VAN EEN VROUW MET KIND DIE DOOR DE GEMEENTE AMSTERDAM NIET OP STRAAT MAG WORDEN GEZET. FOTO © AD NUIS

LOS kort

Gebroken vinger en losse tanden

Het Meldpunt Vreemdelingendetentie krijgt nog steeds nieuwe meldingen binnen van misstanten in detentie, vooral uit de detentiecentra Zeist en Zaandam. In veel gevallen betreffen de klachten medische zorg en plaatsing in de isoleercel. Bijvoorbeeld een man die hardhandig door het Interne Bijstands Team van detentiecentrum Zeist naar de isoleercel gebracht werd waarbij zijn tanden los kwamen te zitten en een vinger brak. Ook zijn er nogal eens klachten over medicijnen die in het ene centrum wel gegeven worden en in het andere centrum niet. Het Meldpunt heeft een brief over haar ervaringen geschreven aan het European Committee for the Prevention of Torture van de Raad van Europa, die dit jaar Nederland weer zal bezoeken.

Voor het vrouwenproject heeft Anne Olde Loohuis inmiddels veel contacten met zowel professionele als informele vrouwenorganisaties in Nederland gelegd. Het is een hele

kunst om elke keer weer vertrouwen te winnen, met name bij vrouwenorganisaties uit de migrantenhoek. Wel is duidelijk dat er veel vragen leven over de rechten van ongedocumenteerden en de mogelijkheden voor legalisatie. De website iLegalevrouw.nl, die de komende tijd gevuld wordt, zal zeker in een grote behoefte voorzien.

Jille Belisario werkt sinds april aan het opbouwen van duurzame contacten met migrantenorganisaties. Zij hebben veel te maken met hulpvragen van ongedocumenteerden, maar het is voor hen nog moeilijker om hulp te verlenen dan voor Nederlandse organisaties. Ze missen daarvoor vaak de kennis, de middelen en de infrastructuur zoals opvangmogelijkheden. Stichting LOS wil hen helpen een plek te vinden in het bestaande netwerk van hulpverlening. Om hen te helpen hun kennis actueel te houden verspreidt Stichting LOS regelmatig korte nieuwsbrieven in het Nederlands en Engels.

De buurvrouw

Bovenverdieping dient als 'noodopvang'

"Ik vind dat je een gezin niet op straat kan laten staan. Dus heb ik hen opgehaald", vertelt Ellen Mekelenkamp uit Emmeloord resoluut. In 2007 werd ze de dag voor Kerst opgebeld vanuit Ter Apel door een Afghaans gezin dat zojuist op straat was gezet. "We hadden van mijn kerk net een kerstviering met asielzoekers van het nabijgelegen AZC in Luttelgeest. Daar hebben we gezocht naar een voorlopige oplossing. Toevallig kreeg mijn zoon Joost Jan net in die tijd een woning toegewezen, daar heeft de familie ruim drie jaar vertoefd."

Door Gerard Luttenberg

Het is geen toeval dat Mekelenkamp werd gebeld. Al jaren bezochten zij en andere leden van kerken in Emmeloord en omstreken het AZC in Luttelgeest om zich 'te ontfemen over de vreemdeling aan onze poort, als christelijke opdracht'. De verhalen van Mekelenkamp zijn niet vrolijkmakend: al die mensen die van de ene noodopvang naar de andere trekken, die ongeveer alle AZC's in Nederland al hebben gezien, die al met de tigste procedure bezig zijn. En ze weten Ellen wel te vinden in noodsituaties, ze hebben het nummer zelf van haar gekregen, of anders wel van andere asielzoekers. Soms verblijven ze enige tijd bij Ellen thuis, vaker bij andere leden van de gemeenschap: bijvoorbeeld bij boeren of op minicampings in de buurt van Emmeloord.

Privacy kwijtraken

"Ik ben zelf ook actief onder asielzoekers en weet dus wel een en an-

der van hun omstandigheden af", vertelt zoon Joost Jan Mol. "Zij kwamen bij mij op de bovenverdieping wonen, ik beneden. Het waren aardige en vrolijke mensen en de eerste anderhalf jaar ging het best goed. Maar toen werd hun tweede kind geboren en namen de spanningen toe. Er was nog steeds geen enkel uitzicht op een verblijfsvergunning en met name de vrouw kon de situatie vaak niet meer aan. Je merkt dan dat je toch je privacy kwijtraakt. Vanwege het lawaai kwamen er irritaties met de burens. En als ik 's nachts moest werken, ging ik op het laatst bij mijn moeder slapen. In overleg met de advocaat van het gezin heb ik in april besloten te stoppen met de 'noodopvang'."

Waarna het gesleep met gezin weer begint. Ellen: "We hebben bij de gemeente aangeklopt, maar die gaf nul op rekest. De burgemeester van Emmeloord hield op 4 mei een mooie toespraak, waarin hij opriep tot compassie. 'Als je oorlog wilt voorkomen moet je medeleven

In de rubriek 'De buurvrouw' portretteert Buiten de Boot iedere keer een gewone burger die zich belangeloos inzet voor mensen zonder papieren. Waarom doen ze dat? Wat drijft ze? En waar lopen ze tegenaan?

betonen in de meest letterlijke zin van het woord' - waren zijn woorden. Dus op 5 mei stonden we met het gezin bij het raadhuis, vragend om die compassie, maar weer was het antwoord negatief. 'Nou', zei Mike, een vriend, 'dan zet ik wel een tent in de tuin van het raadhuis'. Mocht ook niet. De gemeente vergoedde één overnachting op een minicamping. Gelukkig vonden we een leegstaand huis in Urk, waar de familie nu tijdelijk zit."

Wederzijdse irritaties

"Of ik het weer zou doen?", vraagt Joost Jan zich af. "Nou, voorlopig even niet. Eigenlijk overheerst wel het positief gevoel. Maar een volgende keer zou ik toch precies afspreken voor hoelang het zou zijn, in ieder geval geen drie jaar. En ik zou veel preciezere afspraken maken. Mijn gasten waren heel respectvol, maar als je allerlei kleine dingen niet goed afspreekt, krijg je toch veel wederzijdse irritaties." ●

JOOST JAN MOL: "EEN VOLGENDE KEER ZOU IK VEEL PRECIEZERE AFSPRAKEN MAKEN."

AKTUEEL

Commentaar en landelijk nieuws

Nu kinderen niet meer op straat gezet mogen worden, en vluchtelingen uit Somalië, Ivoorkust en Libië tijdelijk opvang krijgen vanwege besluit- en vertrekmoratoria, lijkt het wel alsof de andere bewoners van de AZC's harder aangepakt worden. De laatste maanden wordt Stichting LOS steeds vaker gebeld door bezorgde burgers en Vluchtelingenwerkgroepen, die opvang zoeken voor mensen die op straat terecht dreigen te komen. Het gaat om verschillende groepen: asielzoekers die in de korte procedure afgewezen zijn en na vier weken het AZC moeten verlaten; asielzoekers die wachten op een oproep voor een herhaald asiolverzoek - de wachttijd loopt op tot enkele maanden; zieke asielzoekers die wachten op verlenging van hun 'uitstel van vertrek'-status; ex-AMV's (Alleenstaande minderjarigen vreemdelingen) die op straat gezet worden omdat het Perspectiefproject is gestopt. Als deze groepen geen opvang vinden, lopen ze risico op straat terecht te komen of door de verkeerde mensen opgepikt te worden.

De politie Amsterdam pleit al jaren voor de mogelijkheid van veilige aangifte voor ongedocumenteerden, bijvoorbeeld als zij slachtoffer zijn van gewelds- of zedenmisdriven. Stichting LOS is erg blij met deze inzet van de kant van de politie en hoopt dat we een praktisch bruikbaar model voor veilige aangifte kunnen ontwikkelen wat landelijk ingevoerd kan worden. Dat beschermt henzelf en ook onze samenleving.

Domestic Workers laten zich de laatste tijd steeds meer horen in de politieke arena. Ze pleiten voor de mogelijkheid van legalisering. En ze laten hun eigen stem horen in de acties tegen de strafbaarstelling van illegaal verblijf. Het is erg belangrijk dat ongedocumenteerden de kans krijgen zelf hun eigen belangen te behartigen in plaats van Nederlanders voor hen te laten spreken. ●

Trossen LOS!

COLUMN

Jezus redt

Cliënt was afkomstig uit Afghanistan en liep buitengewoon moeilijk. Oorzaak: spondylitis, een aandoening waarbij de wervelkolom langzaam verstijft, en die zijn ruggengraat uiteindelijk in een bezemsteel zou veranderen. Hij had al twee asielprocedures achter zich, en had in Nederland het licht gezien. Het goddelijke licht, wel te verstaan. Bekeerde asielzoekers uit landen waar een islamitische theocratie heerst, vormen een groep apart. Men vindt ze in soorten en maten, met als ene uiterste de tactische bekering, waarbij het nieuw omarmde geloof fungeert als reddingsboei, waarvan men zich ontdoet zodra men vaste voet aan wal heeft. Gelukkig maak ik dergelijke cliënten niet vaak mee.

Mijn Afghaanse cliënt was een voorbeeld van het andere uiterste. Toen ik hem voorbereidde op zijn derde asielaanvraag, kwam ook zijn religieuze oriëntatie aan de orde. Ik reageerde verheugd toen ik vernam dat hij inmiddels christen was geworden. Daar moesten ze in Afghanistan maar weinig van hebben, en het zou zijn kans op een verblijfsstatus aanmerkelijk verbeteren.

Maar dat pakte anders uit. Cliënt vertikte het botweg om ook maar één woord vuil te maken aan zijn bekering als asielmotief. Wat of ik wel dacht: dat hij zijn verbond met de Allerhoogste wilde bezoedelen voor zoiets profaans als een asielpasje? Ik kon preken wat ik wilde, maar zelfs de heilige Antonius moest bij zijn vissen een williger oor hebben gevonden dan ik; hij hield zozegzegd ook nu zijn rug recht.

Vanwege zijn progressieve invaliditeit won ik zijn asielpasje. De zaak werd naar de IND terugverwezen en resulteerde verrassenderwijs in een status, naar later bleek op een ondergeschikt punt uit zijn eerste procedure, dat volgens nieuw ambtelijke inzicht nu wel voldoende was voor toelating. Zie je wel, zei cliënt bij het vernemen van de goede afloop, Jezus redt! Ja, antwoordde ik, zelfs degenen die zich niet willen laten redden. ●

Mr. Willem Boelens werkt als advocaat bij Schoolplein advocaten en is gespecialiseerd in asiel- en vreemdelingenrecht.

Documenten tonen aan dat justitie weet welke ambassades niet meewerken

Mensen lang opgesloten, ook al is terugkeer onmogelijk

Uitgeprocedeerde vluchtelingen uit Iran, Sierra Leone, Ethiopië, Somaliland, Palestijnse gebieden (Gaza, Westelijke Jordaanoever) en Soedan worden wilens en wetens maandenlang onterecht opgesloten door justitie. Zogenaamd ter uitzetting, terwijl bekend is dat hun ambassades niet meewerken aan gedwongen terugkeer. Dat blijkt uit documenten die via de Wet Openbaarheid Bestuur (WOB) boven tafel zijn gekomen.

Door Margreet Jenezon

De rijksoverheid is 'ontmaskerd', stelt INLIA, een organisatie die zich inzet voor vluchtelingen. Ook al weet justitie dat gedwongen uitzettingen van vluchtelingen naar sommige landen absoluut onmogelijk zijn, toch sluit ze mensen MAANDENLANG op 'ter uitzetting' en zet mensen op straat die nooit terug zullen kunnen. Dit blijkt uit documenten van de Dienst Terugkeer en Vertrek (DT&V) die INLIA begin juni in handen kreeg.

Niet zo gek dat oud-minister Verdonk eerder weigerde deze documenten te verstrekken. Ze ging daarin zelfs zo ver dat ze een gerechtelijk bevel een tijdlang negeerde waardoor ze 10.000 euro moest betalen aan INLIA die om deze openbaarheid vroeg. Later gaf ze wel de gevraagde stukken maar waren belangrijke gegevens onleesbaar gemaakt zogenaamd vanwege diplomatieke belangen.

Nu kreeg INLIA echter haar zin: Ze kreeg gedetailleerde 'vertrekinformatie' per land, van een heleboel verschillende landen, afkomstig van de Dienst Terugkeer en Vertrek (ministerie van Veiligheid en Justitie), gedateerd op verschillende momenten in 2011 en 2010.

Bewijs tegen justitie

Uit de documenten blijkt welke landen niet meewerken aan het verstrekken van reisdocumenten voor gedwongen vertrek. Maar ook bijvoorbeeld welke voorwaarden gesteld worden

per land. Bij sommige landen moet je voor vrijwillig vertrek bijvoorbeeld originele documenten kunnen overleggen. "Bij andere landen staat bijvoorbeeld dat het zes maanden duurt voor een Laissez Passer (LP) verkregen wordt", legt een woordvoerder van INLIA uit. Terwijl mensen maar 28 dagen de tijd krijgen na hun afgewezen asielerzoek hun eigen vertrek te regelen. "Dit zou aan moeten sluiten. Nu worden ook mensen die meewerken op straat gezet."

Omdat veel uitgeprocedeerde vluchtelingen en migranten geen paspoort hebben en hun identiteit en nationaliteit niet bekend is of niet aantoonbaar is, probeert justitie via de ambassades of diplomatieke vertegenwoordiging in Nederland of België eenmalige reisdocumenten te verkrijgen, waarmee iemand op het vliegtuig gezet kan worden.

Tevergeefs proberen advocaten cliënten vaak vrij te krijgen uit vreemdelingenbewing, waar ze in afwachting van uitzetting maandenlang worden opgesloten. Soms oplopend tot meer dan een jaar, soms meerdere keren voor een lange periode. Ze wijzen er dan op dat er 'geen zicht op uitzetting' is. Justitie kan dan vaak de rechter overtuigen dat er nog wel kans is op uitzetting, waardoor iemand niet vrij komt. Echter de bronnen waar justitie zich op baseert waren tot op heden niet openbaar. Nu wel.

Volgens Pieter Postma van INLIA heeft de Raad van State wel een paar jaar geleden gezegd dat

mensen, ook als bekend is dat gedwongen uitzetting niet lukt, toch 'enige tijd' kunnen worden vastgehouden om ze 'tot vertrek te bewegen'. Maar zegt Postma, dat mag 'nooit maandenlang zijn'. Hij verwacht ook niet dat deze uitspraak bij het Europese Hof staan blijft als

'op voorhand heel duidelijk is dat ambassades niet meewerken'.

Kijk voor de landgebonden terugkeerinformatie van DT&V op www.inlia.nl

PROTEST TEGEN HET NEDERLANDSE ASIELBELEID NAAR AANLEIDING VAN DE DOOD VAN DE IRAANSE VLUCHTELING KAMBIZ ROSTAYI. HIJ STAK ZICHZELF IN APRIL OP DE DAM IN AMSTERDAM IN BRAND OMDAT HIJ GEEN ASIEL KREEG, OP STRAAT STOND EN GEEN KANT OP KON. EEN VIDEOREPORTAGE VAN FARZAD MOULUDI, 'STOP THIS SYMPHONY OF DEATH' IS TE ZIEN OP WWW.DEWERELDMORGEN.BE. FOTO © MALILEH KARIMIZADEH

Strafbaarstelling hulpverlening succesvol te bestrijden

Andere EU-landen kennen al strafbaarstelling

De Nederlandse regering wil illegaal verblijf strafbaar stellen. Stichting LOS protesteert, samen met veel andere organisaties, tegen deze voornemens. Wij verwachten dat strafbaarstelling ertoe leidt dat ongedocumenteerden nóg meer de marge van de samenleving zullen opzoeken, uit het zicht van instanties zullen proberen te blijven, en dat zij daarmee nog kwetsbaarder worden met alle gevolgen van dien.

Door Rian Ederveen

In andere EU-landen is illegaal verblijf al strafbaar. Om te horen hoe die strafbaarstelling daar uitpakt, organiseerde Stichting LOS op 27 mei samen met de Rotterdamse Stichting ROS, Pauluskerk Rotterdam en met de Europese koepelorganisatie PICUM een conferentie over strafbaarstelling van illegaal verblijf in andere landen. Sprekers uit Duitsland, Engeland, Frankrijk en Italië vertelden over de wet en de praktijk rondom strafbaarstelling in hun land.

In alle vier de landen is illegaal verblijf en de hulp bij illegaal verblijf strafbaar. In Italië is de wet recent ingevoerd, in de andere landen bestond de wet al lang vóórdat illegaal verblijf

een belangrijk politiek thema werd. Straffen worden in de praktijk maar weinig opgelegd, omdat het weinig zin heeft om mensen op te sluiten die juist het land uit moeten.

Maar de strafbaarstelling is wel functioneel. Frankrijk en Engeland spraken over economische voordelen: de franse economie profiteert van goedkope werkkrachten en de engelse economie van de vraag naar geprivatiseerde gevangenissen. Volgens sprekers uit Frankrijk en Italië is strafbaarstelling handig omdat ongedocumenteerde migranten daardoor langer vast kunnen zitten en dus meer kans hebben om uitgezet te worden.

Tegengesteld effect

De nieuwe Europese Terugkeerrichtlijn die

beschrijft hoe EU-landen de terugkeer van ongedocumenteerde migranten moeten regelen, heeft in Italië en Frankrijk een tegengesteld effect. In Frankrijk worden ongedocumenteerde migranten in het algemeen als wetsovertreder opgepakt en daarna in vreemdelingenbewing gezet om hen uit te zetten: dat mag niet meer. In Italië wordt de ongedocumenteerde migrant als wetsovertreder vastgezet, maar zijn straf wordt kwijtgescholden als hij vertrekt. Op deze manier omzeilt Italië de gevolgen van de recente uitspraak van het Europese Hof van Justitie in de zaak van de Italiaanse El Dridi. Het Hof oordeelde in die zaak dat detentie als wetsovertreder niet past in het terugkeerbeleid. De Italiaanse spreker maakte duidelijk hoe deze uitspraak omzeild kan worden. Nederland kan op dezelfde manier de Europese Terugkeerrichtlijn omzeilen.

Heimelijker werken

Sprekers uit alle vier landen vertelden dat de strafbaarstelling van de hulp aan ongedocumenteerden tot veel angst bij hulpverleners

leidt. Zij gaan heimelijker werken en worden minder toegankelijk. In de praktijk zijn straffen aan hulpverleners zeldzaam. Maar de enkele voorbeelden worden wel breed bekendgemaakt en zijn daardoor afschrikwekkend. In Frankrijk hebben bekende Fransen de wet uitgedaagd door zich als hulpverleners bekend te maken. Enkele scholen en steden in Frankrijk hebben zich als 'veilige zone' verklaard en daarmee hun solidariteit uitgedrukt. In Duitsland en Italië hebben kerken en de medische sector strafbaarstelling van hun hulp met succes bestreden.

Wat betekent dit alles voor Nederland? Uit de genoemde voorbeelden blijkt dat strafbaarstelling niet helpt om illegaal verblijf uit te bannen, maar deels economische redenen heeft. Het is lastig om deze verborgen doelstelling aan te pakken. Strafbaarstelling van de hulpverlening kan wel succesvol bestreden worden.

STRIP!

Organisatie in beeld: Stichting VLot Zuid-Limburg in Heerlen

Met confrontatie zoeken naar realistische oplossingen

Streng en zakelijk komt Stichting VLot Zuid-Limburg uit Heerlen in eerste instantie over. Met teksten als: 'Het plan van aanpak moet leiden tot een verblijfsstatus of anders een goed voorbereide terugkeer' en 'Men dient de eigen verantwoordelijkheid op te nemen' leggen ze hun werkwijze uit op de website. Pol Verhelle van Stichting legt het uit: "Er komen nog steeds vluchtelingen op straat terecht. Dat is de schuld van een falende overheid. Stichtingen als VLot doen eigenlijk het werk dat de overheid zou moeten doen. Maar we moeten als burgers niet alleen maar roepen dat een beleid inhumain is. We moeten ook kritisch naar onszelf durven kijken en bijdragen aan de oplossing van een moeilijk vraagstuk. Dit geldt eveneens voor de vluchtelingen. Ook zij moeten binnen hun mogelijkheden actief meewerken aan een realistische oplossing. Als Stichting VLot leggen we op dit laatste steeds meer accent. We gaan van bescherming naar confrontatie."

Door Gerard Luttenberg

Na de afwikkeling van het Generaal Pardon werd in Heerlen de noodopvang voor asielzoekers afgebouwd en vielen veel asielzoekers buiten de boot. Daarvoor zet een kern van zo'n acht vrijwilligers van VLot zich dagelijks in, bij-

gestaan door circa vijftien hulpkrachten. "De 'cliënten' van nu - een kleine veertig per jaar - hebben gemiddeld complexere problemen dan de groep die Generaal Pardon kreeg", is de ervaring van Verhelle. "En het financiële plaatje is nu heel anders. Vroeger betaalde de gemeente Heerlen 80 procent van de kosten en

particulieren 20 procent. Nu is het bijna andersom. Jaarlijks moeten we een 40.000 euro verwerven via particulieren, religieuze gemeenschappen en fondsen."

Als een vluchteling zich meldt, zorgt VLot voor leefgeld, hulp bij huisvesting, juridische ondersteuning, medische zorg, activering en studie. Maar het belangrijkste is dat VLot met de vluchteling een plan maakt dat gericht is op oplossingen. "En dat hoeft niet altijd status of terugkeer te zijn. Zo hadden we een jongen die in Nederland geen schijn van kans had, maar naar zijn zus in Amerika wilde emigreren. Wij organiseerden met een vrijwilliger zijn Engelse les. Maar toen hij daar niet naartoe kwam, hebben we hem hard aangesproken. Je moet het zo zien: de vluchteling moet zelf de oplossing brengen, hij moet zelf uit de knel willen komen. Wij zijn maar een spiegel en een ruggensteun."

Rauw bestaan

Verhelle kan zich 'absoluut' voorstellen dat mensen liever de illegaliteit ingaan. "Dat is voor sommigen wellicht een minder slechte keus dan terugkeer. Maar dat is een rauw bestaan. Overigens, als zo iemand bij ons opnieuw aanklopt voor juridische of medische hulp, dan helpen we, maar we begeleiden dan niet meer." "Het meest trieste is dat de overheid de problemen van vluchtelingen meer en meer verjuridiseert en verpolitiseert. Het meeste positieve is wellicht te vinden in navolgend gedicht:

*Meerstemmig - als een oud lied - is hun hart
Samengebonden met het dunne koord van de
hoop
altijd klaar om opnieuw te vertrekken
Verdoofd van het alsmat wachten, wachten,
wachten,
worden hun dagen leger, hun nachten banger
Bijeengebracht in noodgebouwen,
zonder bezit, geen werk, geen doel
Niet welkom,
als last gezien door vele Nederlanders
In dit land vermoordt men geen vreemdeling
In dit land heerst men met regels en wetten
En dan is er
de warme hand van het kind
de betrokkenheid van de vrijwilligers
de volharding van het mededogen." ●*

POL VERHELLE VAN VLOT WIL DAT VLUCHTELINGEN ZELF OPLOSSINGEN AANDRAGEN OM UIT DE KNEL TE KOMEN.

COLOFON

Stichting Landelijk
Ongedocumenteerden Steunpunt

[buiten de] BOOT is een uitgave van LOS (stichting Landelijk Ongedocumenteerden Steunpunt) en verschijnt drie keer per jaar.

Stichting LOS ondersteunt individuen en organisaties die mensen zonder verblijfsvergunning ('ongedocumenteerden') helpen. [buiten de] BOOT wordt op aanvraag toegestuurd naar individuele donateurs en instellingen.

DONATEUR WORDEN?

Als donateur van Stichting LOS steunt u de activiteiten van Stichting LOS die de rechten van de ongedocumenteerden in Nederland op de agenda houdt van de lokale en landelijke politiek.

Voor € 20,- per jaar ontvangt u driemaal per jaar [buiten de] BOOT. Maak uw bijdrage over op rekeningnummer 9552448 ten name van Stichting Landelijk Ongedocumenteerden Steunpunt, Utrecht onder vermelding van donateur en uw adres en u ontvangt drie maal per jaar [buiten de] BOOT. U kunt ook een mail sturen naar info@stichtinglos.nl. Grotere bijdragen zijn altijd welkom.

Stichting LOS
Kanaalstraat 243
3531 CJ Utrecht
030 2990222
info@stichtinglos.nl
www.stichtinglos.nl

MEDEWERKERS AAN DIT NUMMER

Rian Ederveen, Margreet Jenezon, Ad Nuis, Malileh Karimizadeh, Willem Boelens, Gerard Luttenberg, Leonie Palsma, **OPMAAK en ONTWERP** Nils Buis, Om tekst en vorm, Utrecht **EINDREDACTIE** Bram van der Velde, de Mediageneratie, Utrecht **DRUK** Drukkerij Pascal, Utrecht

Deze editie wordt mede mogelijk gemaakt door een bijdrage van Stichting Democratie en Media en het Ana María Fonds Algemeen Nut.

ANA MARÍA FONDEN

Deze krant is gedrukt op Lumi Silk, FSC-gecertificeerd papier afkomstig uit verantwoord gekweekte bossen.